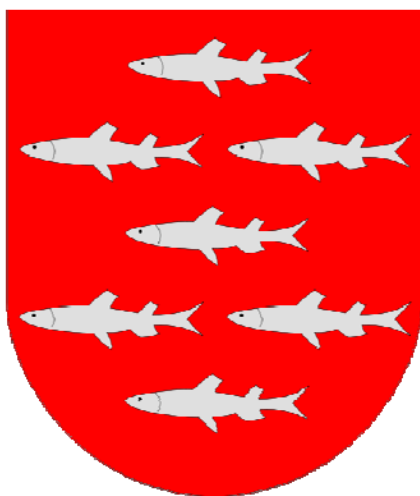

Keski-Suomen turvallisuussuunnitelma

WITAS-SEUDUN TURVALLISUUSSUUNNITELMA

2011 – 2014

Keski-Suomen liitto

31.3.2011

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
2 TAVOITTEET	5
3 WITAS - SEUTU	5
4 ARJEN TURVALLISUUDEN TOIMIJA	6
4.1 KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS	6
4.2. KESKI-SUOMEN POLIISILAITOS	7
4.3. ELY - KESKUS	7
4.4 WITAS - SEUDUN USKONNOLLISET YHTEISÖT	7
4.5 ELINKEINOELÄMÄ	8
4.6 JÄRJESTÖT	8
4.8 YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT	8
5 ARJEN TURVALLISUUS WITAS - SEUDULLA	9
6 TURVALLISUUDEN TOIMENPIDE-EHDOTUKSET 2011-2014	10
6.1 ERITYISRYHMIEN ASUINTURVALLISUUS.....	10
6.2 LIIKENNETURVALLISUUS	11
6.3 LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA SYRJÄYTYMINEN	12
6.4 PÄIHDE- JA ALKOHOLIHAITAT	13
6.5 KOTI – JA VAPAA-AJAN TAPATURMAT	15
7 ARVIOINTI JA SEURANTA	16
8 WITAS TURVALLISUUSTYÖRYHMÄ	17
LÄHTEET	17
LIITTEET	17
WITAS- SEUDUN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011 – 2014 (TAULUKKO).....	17

1 JOHDANTO

Tämä **turvallisuussuunnitelma** on tehty Witas - seudulle, joka käsittää alueen Kinnulan ja Pihlputaan kunnat sekä Viitasaaren kaupungin. Witas - seudun turvallisuussuunnitelma on osa Keski-Suomen maakunnan turvallisuussuunnitelmaa.

Turvallisuussuunnitelman laatiminen perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen kansallisesta rikosentorjuntaohjelmasta (1999, Turvallisuustalkoot) sekä sisäisen turvallisuuden ohjelmiin Arjen turvaa (2004 – 2007) ja Turvallinen elämä jokaiselle (2008 - 2011). Uusi periaatepäätös sisäisen turvallisuuden ohjelmasta (Turvallinen elämä jokaiselle) hyväksyttiin 8.5.2008.

Witas - seudun turvallisuussuunnittelussa on huomioitu kansalaisten turvallisuus ja turvattomuus sekä keinot, joilla pystytään konkreettisesti parantamaan alueen turvallisuutta. Turvallisuussuunnitelmaa on ollut tekemässä alueen Keski-Suomen liiton edustaja, viranomaiset, seudun kunnat, järjestöt ja uskonnolliset yhteisöt. Lisäksi kansalaisilta saatu palaute on ohjannut suunnitelman tekemistä.

Turvallisuuden käsite on laaja. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa (Sisäasiainministeriö 44/2004) turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista tai suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa aiheellista pelkoa ja turvattomuutta.

Hyvä turvallisuus syntyy usean eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan. Osa turvallista ympäristöä on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin. Työympäristön turvallisuus laajasti ymmärrettynä on tärkeä kilpailutekijä yrityksille. Koti-, asuin- ja työympäristön turvallisuuden taustalla vaikuttavat useat yhteiset tekijät. Syrjäytyminen ja häiriökäyttäytyminen saattavat johtaa lisääntyvään onnettomuusriskiin ja jopa rikollisuuteen.

2 TAVOITTEET

Witas - seudun turvallisuustyön tavoitteena on saada kuntalaiset kiinnostumaan omasta ja lähiympäristönsä turvallisuudesta sekä parantaa kuntalaisten tietoisuutta turvallisuuteen liittyvistä asioista. Yleisturvallisuutta parannetaan kaikkien yhteistyöllä ja yhteisellä välittämällä.

Tavoitteena on saada seudulle entistä turvallisempi elinympäristö. Tämä tarkoittaa sellaisen olotilan saavuttamista, jossa kuntien asukkaiden ja kuntien alueella toimivien yritysten ja yhteisöjen sekä kuntien oman toiminnan turvallisuusriskit ovat pienimmillään ja ilkeiden, rikollisuuden, vahinkojen sekä onnettomuuksien ennaltaehkäisy on tehokasta.

Turvallisuuteen vaikuttavia toimijoita on useita. Kunnilla on tärkeä tehtävä peruspalvelujen tuottajana. Valtion viranomaisista poliisi on vaikuttavin turvallisuuspalveluiden tuottaja. Kunnat pitävät turvallisuushkana poliisipalveluiden keskittämistä maakuntakeskuksiin. Jo nykyisin poliisin näkyvyys Witas - seudulla on liian vähäistä.

Turvallisuuden kannalta tärkeä tekijä on kuitenkin ihminen itse. Jokainen vaikuttaa itse toiminnallaan ja valinnoillaan omaan ja lähiympäristönsä turvallisuuteen. Toiminnan ja valintojen pohjaksi täytyy olla tarjolla riittävästi tietoa riskeistä ja niiden poistamisesta. Tämän tiedon levittämisessä viranomais- ja järjestötoiminnalla on merkittävä tehtävä.

3 WITAS - SEUTU

Witas-seutuun kuuluu kolme pohjoisen Keski-Suomen kuntaa: Kinnula (1821 as.), Pihtipudas (4566 as.) ja Viitasaari (7175 as.). Väkiluku on 13 562 asukasta vuonna 2010 ja yhteinen pinta-ala 3333 km². Seudun kuntien työntekijämäärä on kunnissa yli 1000 työntekijää. Asukastiheyden ollessa Suomessa keskimäärin 17,5 asukasta /maa- km² on kyseessä oleva seutu harvaan asuttua maaseutua (asukastiheys 4,1 asukasta / maa- km²).

Kinnulan ja Pihtiputaan kunnat sekä Viitasaaren kaupunki muodostavat yhdessä Kannonkosken, Karstulan, Kivijärven ja Kyyjärven kuntien sekä Saarijärven kaupungin kanssa Saarijärven - Viitasaaren seutukunnan. Seudun luonnollinen väestökehitys ja kokonaisuutto on ollut vuosina 1995 – 2008 negatiivinen. Seutukunta on menettänyt n. 6000 asukasta. Tilastokeskuksen ennusteiden mukaan väestön vähentyminen seudulla jatkuu.

Seutukunnalla myös ikääntyneiden osuus väestöstä on yksi suurimpia valtakunnassa. Vuonna 2007 yli 65 -vuotiaiden osuus väestöstä oli 2434 kansalaista. Vuodelle 2020 ennuste on 3263 kansalaista. Vastaava osuus 75 - 84 -vuotiaiden ikäluokassa on 1774 ja 1952 asukasta sekä yli 85 -vuotiaiden osalta 536 ja 814 kansalaista.

Teollisuuden sekä maa- ja metsätalouden merkitys on selkeästi suurempi kuin maassa keskimäärin. Palvelusektorin osuus työpaikkojen määrästä on pienempi kuin maassa keskimäärin. Se on kuitenkin ollut kasvava toimiala 2000 -luvulla. Alueen erikoistumisaloja ovat puu- ja rakennusteollisuus, metalliteollisuus sekä maa- ja metsätalous. Energia-ala, erityisesti bioenergia, on seutukunnan vahvuus, jolla on hyvät edellytykset kasvaa koko maan keskiarvoa nopeammin.

Seutukunnan kehittämistoimintaa ohjaa **seutuohjelma**, jonka päätavoitteena on vuoteen 2013 mennessä *Luonnonvaroja pitkälle jalostava, osaavien ihmisten ja verkostojen yritteliäs, palveleva ja viihtyisä pohjoinen Keski-Suomi*.

4 ARJEN TURVALLISUUDEN TOIMIJAT

Sosiaali- ja terveys-, liikenne- ja viestintä-, opetus-, kulttuuri- ja nuoriso- sekä työ- ja ympäristöviranomaisilla on tärkeitä arjen turvallisuuteen liittyviä tehtäviä. Arjen turvallisuus edellyttää sosiaalista turvallisuutta ja usein hyvä sosiaalipolitiikka on parasta rikosten ja häiriöiden ennalta ehkäisyä. Turvallisuusviranomaisten tehtävät muuttuvat ja yhteistoiminnan merkitys kasvaa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Kansainvälistymisen seurauksena uudet rikosilmiöt tulevat nopeasti Suomeen ja lisäävät ja monimutkaistavat poliisin tehtäviä. Poliisi-, pelastus- sekä sosiaali- ja terveysviranomaisilla on yhteiset hätäkeskukset.

Kunnan opetus-, sosiaali- ja terveystoimi, kaavoitus, ympäristösuunnittelu sekä teiden ja katujen ylläpito ovat toimintoja, joissa tehtävät ratkaisut vaikuttavat asukkaiden turvallisuuteen. Rakentaminen, kaavoittaminen sekä asunto- ja työllisyyspolitiikka ovat niitä toimintoja, joilla voidaan merkittävästi lisätä kaupunkilaisten turvallisuutta ja ehkäistä alueellista eriytymistä. Mittava haaste ei ole pelkästään kunta- tai kaupunkikohtainen vaan se vaatii yhteistyötä yli hallinto- ja sektorirajojen. Mukana turvallisuussuunnittelussa ovat myös elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin toimijat.

Arjen turvallisuuden kehittämiseen tarvitaan alue- ja paikallishallintoviranomaisten lisäksi kaikki kansalaisjärjestöt, urheiluseurat, kyläyhdistykset, seurakunnat ym. yhteisöt ja toimintaryhmät. Arjen hyvinvointiin liittyy oleellisesti turvallisuuden ja yhteisöllisyyden tunne, jota monet järjestöt ja yhteisöt synnyttävät arvokkaalla toiminnallaan. Eivät kaikki muuta suuriin kaupunkeihin ja tämä tosiasia on otettava huomioon, kun palveluja kehitetään. Arjen hyvinvointi ja turvallisuuden tunne on myös syrjäkylällä asuvan ihmisen perusoikeus. Monet jäävät hyväkuntoisina eläkkeelle ja jaksavat vielä vuosia edistää yhteiskunnan hyvinvointia asiantuntijoina, luottamustehtävissä tai vapaaehtoistyössä. Näitä mahdollisuuksia on entistä enemmän pyrittävä hyödyntämään. Tavoitteena on, että arjen turvallisuusteema sisältyy myös eri kylien kyläsuunnitelmiin.

Kansalaisten vastuuntunto itsestään ja läheisistä on tärkein tekijä arjen turvallisuuden parantamisessa.

Yhteistyössä julkisen ja yksityisen sektorin kanssa vapaaehtoistyöllä voidaan merkittävästi lisätä arjen turvallisuutta. Punaisen Ristin ensiapuryhmillä ja ystävätoiminnalla, samoin kuin vapaaehtoisella pelastuspalvelulla sekä sosiaali- ja terveysalan järjestöillä on suuri merkitys.

4.1 Keski-Suomen pelastuslaitos

Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa Witas-seudulla pelastustoimen palvelut. Pelastuslaitoksella on paloasemat Kinnulassa, Pihtiputaalla ja Viitasaarella. Pelastuslaitoksen tehtävänä on onnettomuuksien ehkäisy, turvallisuusviestintä sekä pelastustoiminta. Lisäksi Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa seudun kuntien ensivastepalvelut. Pelastuslaitoksen henkilöstö koostuu pää- ja sivutoimisesta henkilöstöstä. Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa Viitasaaren ja Pihtiputaan ensihoitopalvelut.

4.2. Keski-Suomen poliisilaitos

Keski-Suomen poliisilaitoksen tehtävänä on toimialueellaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, rikosten ennalta estäminen ja niiden selvittäminen. Poliisilaitoksella on myös muita lainsäädännöstä johtuvia tehtäviä esim. kadonneiden etsintä, kuolemansyyn selvittäminen ja virka-avun antaminen muille viranomaisille sekä poliisille kuuluvien lupien myöntäminen.

Poliisilaitoksen toimialueella on 23 kuntaa. Pääpoliisiasema sijaitsee Jyväskylässä, muut poliisiasemat ovat Jämsässä, Keuruulla, Saarijärvellä ja Äänekoskella. Näiden lisäksi poliisin palvelupisteet ovat Joutsassa ja Viitasaarella. Poliisin lupapalveluauto toimii sellaisissa kunnissa, joissa ei ole kiinteää palvelupistettä.

4.3. ELY - keskus

ELY - keskuksen tehtävät muodostuvat entisen Keski-Suomen TE - keskuksen, Keski-Suomen tiepiirin ja Keski-Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä. Lisäksi Keski-Suomen ELY - keskuksessa hoidetaan entisen Länsi-Suomen lääninhallituksen liikenne- ja sivistysosaston tehtäviä.

4.4 Witas - seudun uskonnolliset yhteisöt

Witas - seudun seurakunnilla on monenlaista yhteistyötä eri työmuotojen kautta. Mitään varsinaista systemaattista, turvallisuuden edistämiseen keskittyvää hanketta tai suunnitelmaa ei ole olemassa.

Seurakuntien toiminta tapahtuu nimenomaan kaikenikäisten jäsentensä keskuudessa ja edistää alueen ihmisten yleistä hyvinvointia ja turvallisuutta. Esimerkiksi diakoniatyöntekijöillä on hyvät kontaktiverkostot ikääntyvän väestön keskuuteen ja seurakuntien kotikäyntityö edesauttaa vanhusten jaksamista ja selviämistä. Nuorisotyöntekijöiden toiminta sekä tukee laajaa joukkoa nuoria heidän kasvuprosessissaan että tarjoaa turvallisia tiloja ja mahdollisuuksia ajanviettoon.

Edellä mainittujen työntekijäkeskeisten toimintojen lisäksi seurakunnissa toimii merkittävä joukko vapaaehtoisia, esimerkiksi kotikäyntityön tukena ja erilaisissa projekteissa. Tämäkin edistää kokonaisturvallisuutta ja luo sosiaalisia kontakteja.

4.5 Elinkeinoelämä

Witas - seudulla elinkeinojen vahva pohja on peruselinkeinoissa: maa- ja metsätaloudessa, teollisuudessa sekä yksityisissä ja julkisissa palveluissa. Vahvoja teollisuuden aloja ovat puu- ja rakennustuoteteollisuus sekä metalli- ja konepajateollisuus. Seudulla kehittyviä toimialoja ovat bioenergia, matkailu ja hyvinvointipalvelut. Pohjoisen Keski-Suomen runsaiden energia- raaka-ainevarojen lisäksi seudulla on bioenergian tuotantoa ja jalostusta.

Matkailussa perustan luovat luontomatkailuun ja vapaa-aikaan liittyvät yritykset sekä liikunta- ja hyvinvointimatkailualan yritykset ja liikelaitokset. Hyvinvointialan yritysten lukumäärä on kasvussa.

Witas - seudun turvallisuussuunnitelmassa on tärkeää ottaa huomioon elinkeinorakenteen kehitys ja kehittyvien toimialojen tuomat uudet haasteet seudun turvallisuustilanteen eri osaluilla. Esimerkiksi perusmaatalouden tuotantoyksikkökoon kasvu, työvoiman saatavuus ja työperäinen maahanmuutto, bioenergian tuotannon ja kuljetusten lisääntyminen sekä hoiva- ja hyvinvointi-alan palvelujen laadun varmistus ovat esimerkkejä elinkeinoelämän turvallisuusnäkökulman huomioon ottamisen tarpeellisuudesta.

4.6 Järjestöt

Seudulla toimii useita järjestöjä. Suomalaiset ovat kiinnostuneita vapaaehtoistoiminnasta. Aktiivinen ihminen voi hyvin ja luo toiminnallaan turvallisuutta, hyvinvointia lähiyhteisöihin ja yhteiskuntaan. Osallisuus lisää kuulumisen tunnetta sekä antaa mahdollisuuksia itsensä toteuttamiseen ja vaikuttamiseen. Turvallisen olotilan saavuttamiseksi asukkaille on tärkeää, että turvallisuussuunnitelma toteutetaankin eri viranomaisten, toimijoiden ja järjestöjen välisenä laajana yhteistyönä. Suunnittelun kaikissa vaiheissa tuleekin huomioida järjestöt ja kuulla soveltuvin osin niiden näkemyksiä.

Witas – seudun alueella toimii useita aktiivisia järjestöjä, jotka luovat seudun asukkaille henkistä hyvinvointia ja lisäävät turvallisuutta mm.

- Suomen Punainen Risti
- Vanhus- ja eläkeläisjärjestöt
- Lastensuojelu- tai nuorisotyön järjestöt, keskeisimpänä MLL
- Potilasjärjestöt
- Vammaisjärjestöt
- Muut kansanterveysjärjestöt
- Päihdejärjestöt
- Työllistymistä tukevat järjestöt
- Asumispalveluja tuottavat järjestöt
- Keski-Suomen kylät ry

Myös liikunta ja nuorisojärjestöillä on merkittävä rooli arjen turvallisuuden toimijana ja hyvinvoinnin luojana.

4.8 Yhdyskuntatekniset palvelut

Sähkö- puhelin ja tietoverkkotoimijat sekä lämpö- ja vesilaitokset.

5 ARJEN TURVALLISUUS WITAS - SEUDULLA

Turvallisuuden tunne kuntalaisilla on hyvä. Pienessä ja rauhallisessa maaseutukaupungissa/kunnassa naapurit tunnetaan ja asukkailla on paljon aktiivista harrastus- ja yhteisötoimintaa. Yksinäisyys ja kulkeminen / päivittäinen asiointi luovat ongelmia asutukseltaan harvanevan haja-asutusalueen yksin asuville vanhuksille. Koulukiusaamista esiintyy. Lasten ja nuorten palveluita (kuten koulupsykologi, päihdetyöntekijä ja muut ennalta ehkäisevät perhepalvelut) on hyvin saatavilla.

Yleiseen turvallisuuteen ja erityisryhmien asumisturvallisuuteen vaikuttavat oppilaitoksissa, terveydenhuollon työpaikoilla ja asumisyksiköissä havaitut lukuisat sisäilmaongelmat. Asumisyksikköpuolella ja terveydenhuollon yksiköissä tutkimukset jatkuvat. Mikäli asukkaita joudutaan siirtämään muihin väliaikaistiloihin, aiheuttaa se lisää huolta ja turvattomuutta vanhus-ten ja vammaisten sekä heidän omaistensa joukossa. Myös ammattitaitoihin sairastuneille työntekijöille tilanne on vaikea.

Henkeen ja terveyteen liittyvä turvallisuus on kehittynyt Witas-seudulla huonompaan suuntaan myös väkivaltarikosten nousun ja päihteiden käytön lisääntymisen myötä. Poliisilaitoksen hälytystehtävät seudulla ovat kasvussa. Liikennerikoksista rattijuopumusten määrät ovat ennallaan.

Väkivalta- ja omaisuusrikosten määrät nousivat, mutta muissa luokissa rikosten määrä laski. Huumausainerikosten ovat vähentyneet. Alkoholin rinnalla lääkkeiden väärinkäyttö ja huumet lisäävät väkivaltaisen käytöksen riskiä. Ongelmat nivoutuvat yhä useammin työttömyyteen ja monitahoisiin elämänhallinnan vaikeuksiin. Osa sosiaalityön asiakaskunnasta on todellisen syrjäytymisuhan alla.

Nuorten humalajuominen on yleistynyt ja yhä useampi nuori katsoo alkoholin kuuluvan tavanomaiseen elämänmenoon.

Tapaturmista suurin osa sattuu kotona tai vapaa-ajalla ja on kaatumisia tai putoamisia. Suomessa useampi kuin joka kolmas kuolemaan johtanut tapaturma tapahtuu alkoholin vaikutuksen alaisena. Päihteidenkäytön ohella tapaturmien määrään vaikuttaa mm. alueen asukkaiden ikärakenne. Joka kolmas yli 65-vuotias kaatuu vähintään kerran vuodessa ja ikääntyneiden tapaturmista 80 % on kaatumisia, liukastumisia tai putoamisia. Ikääntyneiden kaatumistapaturmien määrä on lisääntynyt viimeisten vuosikymmenten aikana ja väestön yhä vanhetessa tilanne tulee todennäköisesti vain pahenemaan.

Nelostie ja Sininen tie kulkevat seudun alueella. Kevytliikenne valta- ja kantatien ympäristössä on turvatonta suurten ajonopeuksien ja runsaan raskaan liikenteen määrän takia. Liikennemäärät ovat kasvaneet ja liikennekäyttäytymisessä on parantamisen varaa. Huolestuttava piirre on myös rattijuopumusten osuus liikenneonnettomuuksissa. Yhä suuremmassa määrin iäkkäämpi väestöosa on yhä aktiivisesti liikenteessä mukana ja tämä luo oman erityispiirteensä liikennevirtoihin.

Liikenneväylien kunnossapito tulee olla tehokasta ja luotettavaa. Liikenneympäristön turvallisuutta tulee parantaa ja liikennevalvontaa on tehostettava.

6 TURVALLISUUDEN TOIMENPIDE-EHDOTUKSET 2011-2014

Witas - seudulla on alueen turvallisuussuunnittelussa noussut esille turvallisuuteen vaikuttavia monia eri tekijöitä. Turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ovat nousseet esille jo aiemmissa kuntien eri suunnitelmissa sekä kuntien eri strategiat tukevat valittuja painopisteitä turvallisuussuunnitelmassa. Lisäksi seudulla on tehty SWOT-analyysi kuntien eri hallintokuntien kesken, missä on tarkasteltu riskejä arjen turvallisuuden kannalta. Witas - seutu on ollut mukana turvallisuussuunnitteluryhmän tekemässä kansalaiskyselyssä ja tukena on ollut tilastoja poliisilta, pelastuslaitokselta ja ELY - keskukselta.

Witas - seudulle turvallisuustyöryhmä on valittu turvallisuuden painopistealueiksi seuraavat:

- Erityisryhmien asuinturvallisuus
- Liikenneturvallisuus.
- Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy
- Päihdehaittojen ehkäiseminen
- Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisy

Valituilla painopisteillä pyritään vaikuttamaan konkreettisesti turvallisuuden edistämiseen ja saamaan aikaan muutosta ihmisten toiminnassa sekä asenteissa.

6.1 ERITYISRYHMIEN ASUINTURVALLISUUS

Toimenpiteet asuinturvallisuuden parantamiseksi:

- Palo- ja pelastuskoulutus
- Paloturvallisuuden tarkastaminen heti käyntien yhteydessä (tarkastuslista)
- Henkilöstön koulutus esteettömyyden arviointiin
- Säännölliset palo- ja pelastusharjoitukset
- Tiedottaminen ja opastus

Vastuut:

- Perusturvan henkilöstö (vanhus-, vammais- ja mielenterveyskuntoutuksen ja fysioterapian henkilöstö)
- Palo- ja pelastustoimi
- Tekninen toimi
- Omaiset

6.2 LIIKENNETURVALLISUUS

Liikenneturvallisuuden parantamiskeinot

- Liikenneturvallisuustyön kehittäminen
- Kiinnittämällä huomiota turvallisuuteen maankäytön suunnitellussa
- Kehittämällä liikenneympäristöä tieteknisin toimenpitein
- Tehostamalla erityisesti talvihoitoa
- Tehostamalla liikenteen valvontaa
- Onnettomuuksien vähentäminen
- Liikenneturvallisuustyön seurannan järjestäminen
- Autojen katsastusten tehostaminen
- Nopeustason tarkasteleminen erityisesti taajamissa
- Suunnittelu vaiheessa kiinnitettävä liikenneturvallisuuteen huomiota

Vastuut

- Koulujen henkilöstö, opetussuunnitelmassa liikenneturvallisuus
- Maankäyttötiimi, jo kaavavaiheessa liikenneturvallisuus huomioon
- Yhdyskuntatiimi, katujen hoito erityisesti talvella
- Poliisi, valvonnan ja valistamisen lisääminen
- Valtuutetut, resurssien antaminen
- Perusturva, ensihoidon turvaaminen
- Pelastuslaitos, onnettomuustilanteiden hoito
- Liikenneturva, valistustoiminta
- Tekninen toimi, toimiva liikenneympäristö

Aikataulu

Parantamiskeinot saatava vastuuhenkilöiden tietoon jo tänä vuonna ja viimeistään vuonna 2013 oltava asioiden eteen tehty niin, että onnettomuudet ovat vähentyneet.

6.3 LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA SYRJÄYTYMINEN

Witas - seudulle on vahvistettu turvallisuussuunnitelma, jossa on käyty läpi lasten ja nuorten (kohderyhmä alle 29-vuotiaat) turvallisuuden parantamiskohteet. Turvallisuussuunnitelman pohjalta on läpikäyty toimenpiteet ja niistä vastaavat tahot, jotka löytyvät tarkemmin oheisesta taulukosta.

Lähtökohtana on, että suurin vastuu sekä lasten että nuorten hyvinvoinnista ja syrjäytymisen ehkäisystä kuuluu ensisijaisesti vanhemmille, joita eri yhteistyötahot kuten koulut, järjestöt, viranomaiset ym. tukevat lapsen/nuoren eri kehitysvaiheissa. Kaikkia lasten ja nuorten hyvinvointia uhkaavia tekijöitä pyritään ennalta ehkäisemään varhaisella puuttumisella ongelmiin sekä moniammatillisella yhteistyöllä eri tahojen kanssa. Syrjäytymisen ehkäisyssä ja syrjäytymiskierteen katkaisemisessa huomioidaan lisäksi tarvittavien erityispalveluiden saatavuus kuten mm. päihdepalvelut sekä harrastustoiminnan mahdollistaminen ja yhteisöön kuulumisen tunteen vahvistaminen. Koulukiusaamista pyritään ehkäisemään varhaisella puuttumisella sekä erilaisin projektein. Tavoitteena on saada kaikille seudun lapsille ja nuorille turvallinen ympäristö toimia niin koulu- kuin vapaa-ajallakin.

Toimenpiteet

- Varhaiskasvatuksen tukipalveluiden vahvistaminen mm. neuvolapalvelut ja erityislastentarhaopetus
- Eheytetty koulupäivä (esim. kerhotoiminta)
- Kiva koulu -projektin toteuttaminen
- Tukioppilastoiminta
- Rakennusprojektien valvonta sekä jatkuva tilojen kuntoseuranta ja valvonta
- Liikenne- ja pihasuunnitelmat
- Moniammatillinen yhteistyöverkoston toteuttaminen
- Ryhmäytyspäivän toteuttaminen
- Opo -palveluiden riittävien resurssien turvaaminen, riittävien erityispalveluiden turvaaminen
- Koulukuraattoripalveluiden saaminen
- Terveystiedon opetus, huume- ja päihdevalistus, seksuaalikasvatus, kansalaiskasvatus (mm. liikenne)
- Riittävien ja nopeasti saatavilla olevien terveydenhuoltoresurssien, toimivien hoitopolkujen sekä erikoissairaanhoidtopalveluiden turvaaminen
- Nuorten kuuleminen ja harrastustoiminnan kehittäminen
- Työpajatoiminnan kehittäminen Wiitaunionin alueella

Vastuut:

- Lasten ja nuorten vanhemmat sekä huoltajat
- Sivistys- ja perusturvaltk.
- Koulujen johtajat, henkilökunta
- Tukioppilastoiminnan vastuopettaja
- Tekninen toimi ja vapaa-aikatoimi
- Koulutoimi, nuorisotoimi, seurakunta, järjestöt
- Kouluterveydenhuolto
- Päihdetyöntekijät
- Poliisi
- Nuorisovaltuusto, oppilaskunnat
- Kansalaisopisto
- Työvoimaviranomaiset

6.4 PÄIHDE- JA ALKOHOLIHAITAT

Suomessa arvioidaan olevan noin 300 000-600 000 alkoholin suurkuluttajaa. Suurkuluttajien määrän, samoin kuin heidän juomansa alkoholin määrän arvioidaan kasvaneen 2000-luvulla. Alkoholin kulutuksen kasvu 2000-luvulla on ollut yhteydessä alkoholiperäisten sairauksien ja alkoholikuolemien kasvuun. Vuonna 2008 alkoholiperäiset sairaudet ja myrkytykset olivat edelleen yleisin kuolinsyy työikäisten naisten ja miesten keskuudessa. (Päihdetilastollinen vuosikirja 2009)

Alkoholin kokonaiskulutus on yli kaksinkertaistunut kolmen vuosikymmenen aikana. Kaksi suomalaista juomatapaa leimaavaa piirrettä on säilynyt ennallaan: alkoholin käyttö aterialla on yhä harvinaista ja humalajuominen on edelleen yleistä. (Päihdetilastollinen vuosikirja 2009)

Nuorten päihteidenkäyttö puhuttaa niin vanhempia kuin lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä. Nuorten humalajuomisen laskusuunta on pysähtynyt ja raittiiden nuorten määrä vähentynyt. Humalajuominen on yleistynyt. Viimeksi kuluneen kahden vuosikymmenen aikana nuorten asenteet ovat selvästi päihdemyönteisemmät. Yhä useampi nuori mieltää alkoholin kuuluvan tavanomaiseen elämänmenoon. Tutkimustieto kertoo karua kieltä nuorten alkoholinkäytön vaikutuksista yhä kehittyviin aivoihin.(Terveyslehti)

Kouluterveyskyselyn mukaan Pihtiputaan yläluokkalaiset joivat itsensä humalaan yleisimmin kuin maakunnassa keskimäärin. Viidesosa yläluokkalaisista joi itsensä humalaan kerran kuukaudessa. Viitasaaren yläluokkalaisista 19 % joi itsensä humalaan kerran kuukaudessa. Edelliseen kyselykertaan verrattuna siinä on tullut myönteistä kehitystä. Maakunnan keskimääräisiin tuloksiin nähden viitasaarelaisnuoret tupakoivat yleisimmin päivittäin ja joivat itsensä humalaan keskimääräistä useammin (kouluterveyskysely 2009).

Ikääntyneiden lisääntyneet päihdeongelmat ovat nousseet esille. Väestötasolla ikääntyneiden päihteiden käyttö on kuitenkin muita ikäryhmiä vähäisempää. Ikääntyneiden osuuden kasvaessa, ikääntyneiden päihdeongelmien määrä tulee jatkossa kasvamaan. Suomessa arvioidaan 5-10 %:lla yli 64-vuotiaita olevan alkoholin ongelma- ja riskikäyttöä.

Tavoitteet:

- Pyritään vaikuttamaan nuorten päihdeasenteisiin
- Panostus ehkäisevään päihdetyöhön moniammatillisena yhteistyönä
- Päihteiden käytön varhainen tunnistaminen (lapset,nuoret,työikäiset ja ikääntyvät)
- Kaupat samoille linjoille päihtyneelle myymisestä, ikärajojen noudattamisessa
- Alkoholin välittämisen lopettaminen alaikäisille
- Yhteistyöverkostot toimiviksi, erityisesti lasten ja nuorten päihteiden käytön ilmaannuttua
- Päihdeohjelman tekeminen ja sen vieminen suurimmille yrityksille

Keinot / toimenpiteet:

- Päihdeettömien tapahtumien järjestäminen nuorille ja riittävästi nuorille vaihtoehtoja vapaa-ajan viettoon.
- Vanhempien vastuuttaminen nuorten päihdeasioissa (mm.vanhempainillat, välittämiseen puuttuvat kampanjat jne...).
- Nuorten päihteiden käytöstä johtuvista lastensuojeluilmoituksista tehtävä toimivat ja selkeät hoitokäytännöt /toimintamallit yhteistyössä.
- Perusterveydenhuollon työntekijät ottavat aktiiviseen, jokapäiväiseen käyttöön varhaisen puuttumisen mallit, jotka on luotu valmiiksi. (Alkoholin suurkulutuksen laatuverkostotyön aikana).
- Päihdeohjelman vakiinnuttaminen ja esimiesten ja työntekijöiden ”vastuuttaminen” työpaikkojen päihdeasioissa.
- Moniammatilliset yhteistyöverkostot ja hoitomallit.
- Kauppojen ja ravintoloiden kanssa yhteisiä tapaamisia yhteisen suunnan saavuttamiseksi.

Vastuut:

- Lasten ja nuorten vanhemmat
- Poliisi
- Työterveyshuolto, kotihoito
- Terveystenhuollon, sosiaalihuollon työntekijät sekä päihdetyöntekijät
- Työpaikat ja työntekijät ja esimiehet
- Vapaa-aikatoimi, nuorisotoimi
- Kauppojen ja ravintoloiden henkilökunta

6.5 KOTI – JA VAPAA-AJAN TAPATURMAT

Kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia (Kuntalaki 1§). Turvallisuus on keskeinen hyvinvointia edistävä tekijä ja ihmisen perusoikeus. Jokaisella on oikeus kasvaa ja elää väkivallattomassa ja tapaturmariskittömässä yhteisössä.

Kaikkiaan noin 900 000 vuosittaisesta tapaturmasta yli 600 000 sattuu kotona ja vapaa-ajalla. Erityisen paljon suomalaisille sattuu liukastumisia, putoamisia ja kaatumisia. Niiden seurauksena joutuu sairaalahoitoon kymmeniä tuhansia ja menehtyy yli tuhat suomalaista vuosittain. Suurin osa heistä on ikääntyneitä.

Kotiympäristössä menettää vuosittain henkensä yhteensä yli 2 000 suomalaista. Määrä on yli viisinkertainen liikennekuolemiin verrattuna. Onneksi tapaturmat eivät ole tuurista kiinni. Tapaturmat voidaan välttää ennakoimalla riskit ja panostamalla turvallisiin olosuhteisiin sekä suojaruusteisiin. Tapaturmaan langenneista suomalaisista puolet on sitä mieltä, että turma olisi ollut helposti vältettävissä.

Kotitapaturmien ehkäisytyötä tehdään Witas - seudulla viranomaisten ohjauksessa. Keskeisinä toimijoina on pidettävä myös kolmatta sektoria (vapaaehtoisjärjestöt, yhdistykset, seurakunnat jne.), jotka haluavat vaikuttaa siihen, että suomalaiset eivät olisi tapaturmatilastoissa Euroopan kärkikastia.

Toimenpiteet ehkäisemiseksi

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien vaaratekijöiden havainnoiminen ja tunnistaminen ihmisen elinympäristössä on lähtökohta sille, että ryhdytään toimimaan niiden poistamiseksi tai vähentämiseksi. Keskustelu kotien turvallisuuden parantamisesta on helpointa aloittaa ympäristössä olevista vaaratekijöistä.

Tavoitteet

- Pyritään vähentämään tapaturmia.
- Pyritään saamaan tapaturmien ehkäisytyö osaksi kuntien työntekijöiden tehtäväkuvaa.

Keinot / toimenpiteet:

- Tiedostetaan tapaturmien yleisimmät aiheuttajat ja poistetaan tapaturmariskit.
- Valistuksella ennalta ehkäistään tapaturmien syntymistä.
- Koulutetaan eri toimijat tapaturmien ehkäisytyöhön.
- Tapaturmien ehkäisytyö liitetään osaksi perusopetusta.
- Aktivoidaan 3 sektori tapaturmatyöhön.

Vastuut:

Kinnulan ja Pihtiputaan kunta sekä Viitasaaren kaupunki ovat koko henkilöstöllään mukana torjumassa tapaturmia erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Työntekijöiden päivittäiseen toimen / viran hoitamiseen liitetään osaksi tapaturmien ehkäisytyö.

Lisäksi toimintaa osallistuvat:

- o Keski-Suomen pelastuslaitos
- o Keski-Suomen Poliisilaitos
- o Muut viranomaiset ja yhteistyötahot
- o Seurakunnat
- o Vapaaehtoisjärjestö
- o Yhdistykset
- o jne.

7 ARVIOINTI JA SEURANTA

Turvallisuustyön tuloksia tulee seurata ja arvioida. Seuranta on säännöllistä ja turvallisuustyön etenemisestä raportoidaan kaikille työhön osallistuville. Näin voidaan arvioida, onko yhteistyö tuloksellista, kohdistuuko työ oikeisiin kohteisiin ja tekevätkö eri osapuolet kokonaisuuden kannalta olennaisia työtä. Jos työn etenemisessä tai aikatauluissa huomataan puutteita, on niihin puututtava.

Turvallisuustyön toimeenpanon varmistamiseksi Keski-Suomen maakunnan turvallisuus-suunnittelutyöryhmä kokoontuu säännöllisesti seuraamaan toimenpiteiden etenemistä ja tuloksia. Säännöllisellä ja avoimella arvioinnilla ja raportoinnilla voidaan poistaa yhteistyön esteitä ja varmistaa tuloksellinen toiminta. Tulokset ovat tärkeä motivaatiotekijä; sellaiseen työhön, joka tuottaa tuloksia, osallistutaan.

Turvallisuustyön etenemisestä, tuloksista ja toimeenpanosta raportoidaan säännöllisesti kuntien verkkosivuilla, paikallisissa lehdissä sekä annetaan vuosittain raportti ohjausryhmälle.

8 WITAS TURVALLISUUSTYÖRYHMÄ

Turvallisuussuunnittelutyöryhmän jäsenet:

- Jouko Räsänen, Viitasaaren kaupunginjohtaja (vetäjä)
- Juha Urpilainen, Kinnulan kunnanjohtaja
- Erkki Nikkilä, nyk. Ari Kinnunen, Pihtiputaan kunnanjohtaja
- Anneli Latva-Nevala, perustuvan toimialajohtaja, Wiitaunioni, Kinnula
- Ritva Holster, sivistystoimen johtaja, Wiitaunioni
- Jarmo Kinnunen, teknisen toimen toimialajohtaja, Wiitaunioni
- Vuokko Pulkkinen, kanslisti, sihteeri
- Markku Suokas, komisario
- Henri Vänni, palopäällikkö, Keski-Suomen pelastuslaitos
- Oili Puttonen, nyk. Timo Hyvönen, aluevastaava, ELY-keskus
- Leena Piippa, Liikenneturva
- Marko Riikonen, projektikoordinaattori Keski-Suomen liitto

LÄHTEET

- Sisäisen turvallisuuden ohjelma – Arjen turvaa 2004
- Sisäisen turvallisuuden ohjelma – Turvallinen elämä jokaiselle 2008
- Paikallisen turvallisuussuunnittelun tilannekatsaus 2008
- Poliisin tilastot – Poliisille ilmoitetut rikokset kunnassa 2006, 2007 ja 2008 sekä katuturvallisuusindeksi 1997 - 2007
- Rikoksantorjunta ideakirjanen
- Tieliikenneonnettomuustilastot 2006, 2007, 2008, 2009
- Viitasaaren kaupungin turvallisuussuunnitelmat v. 2000 ja 2007

LIITTEET

Witas- seudun turvallisuustyön toimintasuunnitelma 2011 – 2014 (taulukko)

	<p>Turvallisuuden lisääminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - asuntojen esteettömyys (Housing Enabler – menetelmä), myös ulkoalueiden esteettömyys - sisä- ja ulkoalueiden valaistus - liikkumisen apuvälineet <p>Ergonomia-koulutus</p> <p>Asiakkaiden tarvearviointi ja palvelusuunnitelmien ajan tasalla pitäminen ja niihin liittyvien toimenpiteiden välitön toteuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - teknisten turvajärjestelmien käyttöönotto tarvitseville: turvahälytin, turvamatot, koodilukot yms - ulkona liikkumisen huomiointi (alentunut toimintakyky): hiekotus ym. - Tiedottaminen ja opastus asukkaille ja heidän omaisilleen - edunvalvonta huolehdittu sitä tarvitsevalle - riskienhallintasuunnitelmat ajan tasalla ja käytössä 	<p>Jatkuva Jatkuva</p> <p>Lainsäädännön määrittelemät aikarajat Apuvälineet välittömästi, esim. turvalaitteet</p>	<p>Fysioterapian henkilöstö Fysioterapian henkilöstö</p> <p>Palvelualueen henkilöstö Eri ammattiryhmien jatkuva verkostoyhteistyö; fysioterapia, sosiaalityö, kolmas sektori, pelastuslaitos Omaiset, läheiset</p>
--	----------------------------------	---	---	--

WITAS SEUDUN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011 – 2014 (taulukko)

Painopistealue 1. Erityisryhmien asuinturvallisuuden parantaminen

ASIA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT/SIDOSRYHMÄT
MUUTA	<p>Palo- ja pelastustoimen orientaatio ja ymmärtämys pelastimissa, kun on kysymys erityisryhmistä ja aistivajavaisista (esim. kuurot, sokeat, dementia-sairaajat)</p> <p>Palo- ja pelastuskalusto tarvetta vastaavat (esim. kerrostalot)</p> <p>Säännölliset harjoitukset ja tarkastukset kohteissa.</p> <p>Turvallisuutta lisäävä yhteistyö.</p>		<p>Jatkuva</p> <p>Jatkuva</p> <p>Jatkuva</p>	<p>Pelastuslaitos/ perusturva</p> <p>Pelastuslaitos</p> <p>Pelastuslaitos/ perusturva</p> <p>Pelastuslaitos/ perusturva</p>

WITAS SEUDUN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011 – 2014 (taulukko)

Painopistealue 2. Liikenneturvallisuuden parantaminen

ASIA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOITAVAA
Liikenneturvallisuustyön kehittäminen	Kuntien liikenneturvallisussuunnitelmien päivitys	Suunnittelu	2011 – 2014	Kunnat, Ely-keskus, Liikenneturva	
Talvihoidon tehostaminen	Teiden parempi kunto talviaikaan	Teiden hoidon menetelmät, ajoitus	2011 – 2014	Kunnat, Ely-keskus	
Taajamien nopeuksien tarkastelu	Onnettomuuksien vähentäminen	Nopeuksien alentaminen, tekniset toimenpiteet, hidasteet, saarakkeet	2011 – 2014	Kunnat, Ely-keskus	
Nopeuksien valvonta, puhallusratsiat	Liikenneonnettomuuksien vähentäminen	Nopeusvalvonta, puhallukset, asennekasvatus	2011 – 2014	Poliisi, Liikenneturva, opetustoimi	
Liikenneturvallisuustyön opetus ja seuranta.	Asennekasvatus		2011 - 2014	Kunnat, Poliisi, Liikenneturva	

WITAS SEUDUN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011 – 2014 (taulukko)

Painopistealue 2. Liikenneturvallisuuden parantaminen

ASIA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOITAVAA
Valtatie 4:n (E75) liikenneturvallisuuden parantaminen	Onnettomuuksien vähentäminen	Suunnittelu, toteutus	2011 – 2014	Ely-keskus, Kunnat	
Pyöräilykypärän ja heijastimien käytön lisääminen	Turvallisuuskasvatus, onnettomuuksien vähentäminen	Kampanjat	2011 – 2014	Kunnat, Liikenneturva, Poliisi	

WITAS SEUDUN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011 – 2014 (taulukko)

Painopistealue 3. Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

ASIA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOITAVAA
Lasten hyvinvointi	<ul style="list-style-type: none"> - perheiden hyvinvoinnin tukeminen - kaikilla lapsilla mahdollisuus järjestettyyn harrastustoimintaan koulupäivän päätteeksi - koulukiusaamisen ehkäisy - kukaan ei jää yksin - turvallinen oppimisympäristö - terveet koulukiinteistöt ja päiväkodit - turvallinen toimintaympäristö 	<ul style="list-style-type: none"> - varhaiskasvatuksen tukipalveluiden vahvistaminen mm. neuvolapalvelut ja erityislastentarhaopetus - eheytetty koulupäivä esim. kerhotoiminta - Kiva koulu –projekti - tukioppilastoiminta - rakennusprojektien valvonta sekä jatkuva tilojen kuntoseuranta ja valvonta - liikenne- ja pihasuunnitelmat - moniammatillinen yhteistyö 	2011 - 2014	<ul style="list-style-type: none"> - vanhempien vastuu - sivistys- ja perusturvaltk. - koulujen johtajat ja järjestöt - tukioppilastoiminnan vastuuopettaja - koulun koko henkilökunta - tekninen toimi ja vapaa-aikatoimi - työsuojelu 	<p style="text-align: center;">Erityisesti on huomioitava, että suurin vastuu sekä lasten että nuorten hyvinvoinnista ja syrjäytymisen ehkäisystä kuuluu ensisijaisesti vanhemmille, joita eri yhteistyötahot kuten koulu, järjestöt, viranomaiset ym. tukevat lapsen/nuoren eri kehitysvaiheissa.</p>
Nuorten hyvinvointi	<ul style="list-style-type: none"> - ryhmäyttäminen - nuoren oman elämänhallinnan tukeminen - nuorten osallisuuden edistäminen - nuorten työpajatoiminta - toisen asteen koulutuksen säilyttäminen - terveyden edistäminen ja sairastavuuden ennaltaehkäisy - syrjäytymisen ehkäisy - etsivä nuorisotyö 	<ul style="list-style-type: none"> - ryhmäytyspäivä - tukioppilastoiminta - opo-palveluiden riittävien resurssien turvaaminen, riittävien erityispalveluiden turvaaminen - koulukuraattoripalveluiden saaminen - terveystiedon opetus, huume- ja päihdevalistus, seksuaalikasvatus, kansalaiskasvatus mm. liikenne - nuorten kuuleminen ja harrastustoiminnan kehittäminen - työpajatoiminnan kehittäminen alueella - moniammatillinen yhteistyö - riittävien ja nopeasti saatavilla olevien terveydenhuoltoresurssien, toimivien hoitopolkujen sekä erikoissairaanhoidtopalveluiden turvaaminen 	2011 - 2014	<ul style="list-style-type: none"> - vanhempien vastuu - koulutoimi, nuorisotoimi, uskonnolliset yhteisöt, järjestöt - kouluterveydenhuolto - koulut - päihdetyöntekijät - poliisi - nuorisovaltuusto - vapaa-aikatoimi ja järjestöt - oppilaskunnat - kansalaisopisto - työvoimaviranomaiset - nuorisotoimi - sivistysltk. - perusturvaltk - kouluterveydenhuolto - nuorisotoimi 	<p style="text-align: center;">Erityisesti on huomioitava, että suurin vastuu sekä lasten että nuorten hyvinvoinnista ja syrjäytymisen ehkäisystä kuuluu ensisijaisesti vanhemmille, joita eri yhteistyötahot kuten koulu, järjestöt, viranomaiset ym. tukevat lapsen/nuoren eri kehitysvaiheissa.</p>

WITAS SEUDUN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011 – 2014 (taulukko)

Painopistealue 4. Päihdehaittojen ehkäiseminen

ASIA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOITAVAA
Varhainen tunnistaminen	Päihteiden käytön varhainen tunnistaminen (nuoret, työikäiset ja ikääntyvät).	Perusterveydenhuollon henkilökunta ottaa jokapäiväiseen käyttöön varhaisen tunnistamisen mallit, jotka luotu valmiiksi.	Jatkuvaa	Perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen työntekijät ja päihdetyöntekijät	
Asenteet	Nuorten ja vanhempien päihdeasenteisiin vaikuttaminen.	Päihdeettömien tapahtumien järjestäminen nuorille, nuorten suunnittelemat tapahtumat ja vanhemmille omat tilaisuudet (vanhempainillat).	Jatkuvaa	Nuorisotoimi, päihdetyöntekijät, koulu ja vanhemmat	
Päihdeohjelma	Päihdeohjelman saaminen ja sen markkinointi suurille yrityksille.	Päihdeohjelman vakiinnuttaminen ja esimiesten ja työntekijöiden ohjaaminen työpaikkojen päihdeilmapiirissä.	2011	Työterveyshuolto, päihdetyöntekijät, työnantajat, esimiehet ja työntekijät	
Hoitomallit/käytännöt	Yhteistyöverkostot toimiviksi lasten ja nuorten päihteiden käytön ilmaannuttua.	Nuorten päihteiden käytöstä johtuvista lastensuojeluilmoituksista tehtävä toimivat ja selkeät hoitokäytännöt/toimintamallit yhteistyössä.	Jatkuvaa	Poliisi, sosiaalitoimi, koulu ja päihdetyöntekijä, nuorisotyöntekijä	
Alkoholin välittäminen	Alkoholin välittäminen ja myynti alaikäisille loppuu.	Kauppojen kanssa yhteisneuvottelu, joissa päästään yhteisille linjoille päihtyneille myymisestä. Ikärajojen noudattaminen. Alkoholin välittäminen alaikäisille -kampanjointia ja vanhempien vastuuttaminen tässä aiheessa.	Jatkuvaa	Kaupat, vanhemmat, päihdetyöntekijät, poliisi	

WITAS SEUDUN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011 – 2014 (taulukko)

Painopistealue 5. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien vähentäminen

ASIA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOITAVAA
Kotiympäristö turvalliseksi	Tiedostaa pienten lasten tapaturmavaarat kodissa. Ehkäistä tapaturmia.	Jaetaan odottaville äideille neuvolakäynnin yhteydessä tarkastuslista. Tsekataan toimet kotikäynnin / neuvolakäynnin yhteydessä.	2011 Jatkuva	Perusturva / äitiysneuvola	Henkilökunta perehdytetään ko. tehtävään.
		Jaetaan kotiin vietäväksi 3-4 -vuotiaiden tarkastuslista. Palautetaan päiväkodille huoltaja kuittaamana.		Perusturva / päivähoito / perhepäivähoito	Henkilökunta perehdytetään ko. tehtävään.
		Jaetaan kotiin vietäväksi 5-6 -vuotiaiden tarkastuslista. Palautus huoltajan kuittauksella.		Perusturva / päivähoito... kerhotoiminta, yhteistyötahot (seurakunta)	Henkilökunta perehdytetään ko. tehtävään.
Lasten ja koululaisten tapaturmatietoisuuden parantaminen	Tiedostaa kouluikäisten lasten tapaturmariskit. Ehkäistä tapaturmia. Koulutapaturmien ehkäisy. Lisätä koululaisten ja myös vanhempien pyöräilykypärän käyttöä ja näin ollen ehkäistä vakavien päävammojen syntymistä onnettomuustapauksissa.	1 luokalla jaetaan kotitehtävänä koululaisten tapaturmien tarkastuslista johon liittyy nettipeli JEPULIS.	2011 Jatkuva	Koulut	Opettajat perehdytetään toimintaan.
		Toteutetaan pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaisesti erillisen kumppanuussuunnitelman ohjelma.		Koulut / pelastuslaitos	Kumppanuussuunnitelma perehdytetään kouluille.
		Koulujen oppituntikehyksessä varataan aikaa pyöräilyturvallisuuden opettamiseksi	2011 Jatkuva	Koulut / poliisi	Hankitaan mm. kypäriä joita voidaan sitten jakaa esim. palkintoina.

WITAS-SEUDUN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011 – 2014 (taulukko)

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien vähentäminen

ASIA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOITAVAA
Nuorten aikuisten sekä keskiikäisten tapaturmien ehkäisy	Tapaturmatietoisuuden lisääminen ja tapaturmien ehkäisy. 3. sektorin aktivointi tapaturmaehkäisytyöhön.	Vuosittaiset tapaturmakäräjät kunnittain. Osallistuminen eri tilaisuuksiin (Puutarhamessut, saappaanheiton MM, syysmarkkinat jne.) tapaturma-aiheisilla valistuskuilla.	2011 jatkuva	Kunnat / pelastuslaitos / yhteistyötahot, poliisi, 3- sektori	Valmistellaan vuosittain eri teemoilla tapaturmavalistusta masatapahtumien yhteyteen. Pyritään saamaan kumppanuussopimuksia tapaturmien ehkäisytyöhön liittyen vapaaehtoisjärjestöiltä/ yhdistyksiltä/ seuroilta jne.
Kylien turvasuunnitelmien laatiminen	Haja- asutusalueiden kylien turvallisuuden parantaminen	Kylien kyläsuunnitelmien yhteydessä huomioidaan erikseen kylien turvallisuusasiat. Turvakäräjät	2011 Jatkuva	Kunta / Keski- Suomen kylät / kyläyhdistykset.	Keski-Suomen kylät koordinoi asiaa.
Vesillä liikkumisen turvallisuus	Vesiturvallisuuden parantaminen	Järjestetään vuosittain kiertävänä Turvallisesti vesillä -kampanja. Vuonna 2010 Vts. 2011 Kinnula ja 2012 Pihtipudas.	2011 - 2012	Pelastuslaitos / Uinniopetusliitto / poliisi / paikalliset veneilyseurat / järvipelastajat	Erillinen valistuspäivä
Rakentamisturvallisuus	Ehkäistä tapaturmia uudis-/ korjausrakentamisessa sekä saada turvallinen pihaympäristö	Informaation ja oppaiden jakelu rakennuslupamenettelyn yhteydessä.	2011 Jatkuva	Rakennusvalvonta	
Vapaa- ajan asumisturvallisuus	Mökkiläisten turvallisuusasioiden kehittäminen	Vuosittaisen "mökkikirjeen" yhteyteen turvatietoa eri teemoin. Mökkiläisten turvaoppaan laatinen (malli Kuopio).	2011 Jatkuva	Pelastuslaitos / kunnat	Pelastuslaitos laatii vuosittain mökkikirjeeseen turva-iskun. Kunnat huolehtivat jakelun.

WITAS SEUDUN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011 – 2014 (taulukko)

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien vähentäminen

ASIA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOITAVAA
Toimijoiden motivointi / ammattitaito	Tapaturmien ehkäisytyötä tekevät on perehdytetty asiaan	Eri toimijoiden koulutus. mm. - Kotiympäristö turvalliseksi opas jaetaan sähköisesti keskeisille toimijoille. - Ikäihmisten kaatumistapaturmat opas jaetaan ao. toimijoille.	2011 Jatkuva	Kunnat / pelastuslaitos	Koulutus ammattialoitain.
Suomen turvallisin asuinympäristö	Kuntien koko henkilöstö on saanut koulutuksen tapaturmien ehkäisytyöhön.	Osasto- / työpaikkakokouksissa käydään projektia läpi.	Jatkuva	Henkilöstöpäällikkö / pelastuslaitos	
Turvaiskut	Jakaa ajankohtaista turvallisuustietoutta median välityksellä.	Paikallislehtien kautta laaditaan esim. 6 kert. vuodessa ajankohtainen turvaisku.	2011 Jatkuva	Toimijat, paikallislehdet	Huomioidaan esim. vuodenajat. Max 2000 merkkiä.
Maatilojen turvallisuus	Parantaa maatilatalouden turvallisuustilannetta.	Maatilojen turvakampanjoiden ja turvallisuutta edistävien työmenetelmien informointi	2011 Jatkuva	Työterveyshuolto, maataloustoimisto	Esim. maatalouslomitajille annetaan koulutusta ,jotta he voivat tunnistaa vaaranpaikkoja.
Vanhusten asumisturvallisuus	Ikäihmisten asumisturvallisuuden parantaminen Ikäntyvien omatoimisuuden parantaminen	Koulutetaan vanhustyössä toimivat perusturvan henkilöstö (kodinhoitajat, ...) siten, että he voivat oman työnsä ohessa kiinnittää huomiota ikäihmisten asumisturvallisuuteen. Ikäihmisten ja heidän omaistensa / omaishoitajien omat turvallisuuskoulutustilaisuudet. Palo- ja pelastuskoulutusta ikäihmisille.	2011 Jatkuva	Perusturva / pelastuslaitos	Erillinen hanke pelastuslaitoksen ja kuntien välillä.

